

Granskning av delårsrapporten för 2024 – God ekonomisk hushållning

Herrljunga kommun

Oktober 2024

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Iakttagelser och bedömning	5

Sammanfattning

Bakgrund

Deloitte har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Herrljunga kommun granskat om resultaten för god ekonomisk hushållning i delårsrapporten för 2024 är förenliga med de mål som fullmäktige beslutat. Granskningen har fokuserat på både ekonomiska och verksamhetsmässiga mål, med målet att bedöma hur väl kommunen uppfyller sina långsiktiga åtaganden.

Svar på revisionsfrågor

Granskningen har genomförts med fokus på tre centrala revisionsfrågor:

Har kommunstyrelsen genomfört en samlad bedömning av måluppfyllelsen för de av kommunfullmäktige fastställda målen och har denna bedömning inkluderats i delårsrapporten?

Kommunstyrelsen i Herrljunga kommun har gjort en samlad bedömning av kommunens tre finansiella mål. Kommunstyrelsen bedömer de finansiella målen ” God måluppfyllelse”. Vidare har bedömning av balanskravet genomförts och redovisas i delårsrapporten per sista augusti 2024. Vad gäller de verksamhetsmässiga målen för Herrljunga kommun har bedömning genomförts och presenteras i delårsrapporten för 2024. De verksamhetsmässiga målen för året bedöms ”God till medelgod måluppfyllelse”.

Är kommunstyrelsens bedömning och redovisning av måluppfyllelsen tydlig, välunderbyggd och rättvisande?

Bedömningen av de ekonomiska samt verksamhetsmässiga målen är otydliga. Det noteras att en sammanfattande bedömning av de finansiella målen görs av kommunstyrelsen för måluppfyllelsen för helåret 2024. Likaså vad gäller de verksamhetsmässiga målen genomförs en sammanfattande bedömning på samtliga tre fokusområden och dess mål. Dock är det oklart vilka bedömningskriterier som tillämpas

samt hur de olika målen samt indikatorerna integreras i den sammanfattande bedömningen av måluppfyllelsen.

Är resultatet i delårsrapporten förenligt med fullmäktiges beslut om mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning (ekonomiska mål och verksamhetsmål)?

Resultatet i delårsrapporten är eller förväntas vara förenligt med fullmäktiges mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Kommunen uppfyller balanskravet och en bedömning har gjorts avseende de finansiella och verksamhetsmässiga målen i delårsboks slutet per sista augusti 2024. Dock noteras att delårsrapporten per sista augusti saknar en integrerad bedömning av god ekonomisk hushållning som inkluderar verksamhetsmål och de finansiella målen tillsammans.

Rekommendationer

Baserat på de iakttagelser och bedömningar som vi har sammanfattat, riktar vi följande rekommendationer till kommunstyrelsen inför årsredovisningen:

Kopplat till god ekonomisk hushållning/måluppfyllelse:

- Tydliggöra kriterierna för bedömning av måluppfyllelsen för kommunfullmäktiges beslutade mål.
- Tydliggöra bedömningsskalan för måluppfyllelsen för de både verksamhetsmässiga målen och de finansiella målen.
- Integrera ekonomiska och verksamhetsmässiga mål i en sammanhängande bedömning för att säkerställa en mer heltäckande och rättvisande bild av kommunens förmåga att uppnå God ekonomisk hushållning.

Kopplat till övriga iakttagelser

- *Vi rekommenderar kommunstyrelsen att tillämpa en redovisningsmetod för pensionerna som är i överensstämmelse med den metod som lagen om kommunal bokföring och redovisning anger.*

Jönköping den 2024-10-15

DELOITTE AB

Revsul Dedic
Certifierad kommunal revisor

Shkurte Bilalli
Verksamhetskonsult

Inledning

Bakgrund

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har vi genomfört en översiktlig granskning av Herrljunga kommuns delårsrapport för 2024. Enligt 12 kap. 2 § Kommunallagen (2017:725) ska delårsrapporten behandlas av fullmäktige, och revisorerna ska bedöma om resultatet är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat, både verksamhetsmål och finansiella mål. Granskningen syftar till att ge en övergripande bedömning av om kommunen uppfyller sina mål för god ekonomisk hushållning samt prognoser för helårsresultatet.

Enligt 11 kap. 1 § i kommunallagen (2017:725) ska kommuner upprätthålla god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Detta innebär att kommunen ska upprätthålla balans mellan inkomster och utgifter över tid och använda sina resurser på ett sätt som maximerar nytta för kommuninvånarna. God ekonomisk hushållning handlar både om att hantera kortsiktiga ekonomiska mål och att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling. Kommunfullmäktige har det yttersta ansvaret för att fastställa riktlinjer för god ekonomisk hushållning, vilka innehåller de finansiella och verksamhetsmässiga mål som årligen ska följas upp och redovisas.

Kommunstyrelsen har ansvaret för att övervaka och samordna kommunens verksamhet och ekonomiska förvaltning. Detta inkluderar att göra en samlad utvärdering av hur väl de fastställda målen har uppfyllts och att redovisa detta tydligt i årsredovisningen. Revisorernas uppgift är att granska om kommunstyrelsen har uppfyllt sin uppgift på ett korrekt sätt och om den redovisade måluppfyllelsen ger en rättvisande bild av kommunens prestationer och ekonomiska förvaltning.

Granskningen av delårsrapporten har en mer översiktlig karaktär än den årliga revisionen och syftar till att bedöma kommunens nuvarande ekonomiska ställning, utveckling under delåret samt helårsprognoser. Fokus ligger på att bedöma om

kommunen är på rätt väg för att uppnå sina finansiella och verksamhetsmässiga mål och om eventuella justeringar behövs inför årets slut.

Revisionsfrågor

Revisionsfrågor som ska besvaras genom granskningen:

- Har kommunstyrelsen genomfört en samlad bedömning av måluppfyllelsen för de av kommunfullmäktige fastställda målen och har denna bedömning inkluderats i delårsrapporten?
- Är kommunstyrelsens bedömning och redovisning av måluppfyllelsen tydlig, välunderbyggd och rättvisande?
- Är resultatet i delårsrapporten förenligt med fullmäktiges beslut om mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning (ekonomiska mål och verksamhetsmål)?

Revisionskriterier

Följande kriterier används i granskningen: Kommunallag samt fullmäktiges beslut avseende verksamhetsmässiga och finansiella mål samt god ekonomisk hushållning.

Avgränsning och metod

Granskningen genomfördes genom en övergripande analys av delårsrapportens mål. Granskningsåtgärderna har utförts genom en översiktlig granskning, baserad på en genomgång av kommunens delårsrapport.

Iakttagelser och bedömning

Har kommunstyrelsen genomfört en samlad bedömning av måluppfyllelsen för de av kommunfullmäktige fastställda målen och har denna bedömning inkluderats i delårsrapporten?

Ekonomiska mål:

Kommunfullmäktige i Herrljunga kommun har beslutat om 3 finansiella mål för Herrljunga kommun. Den målbedömning som görs för samtliga finansiella mål är: God måluppfyllelse. Nedan presenteras de tre finansiella/ekonomiska målen:

- *Soliditetskrav Herrljunga kommun.*
- *Resultatöverskott som motsvarar två procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning över tid.*
- *Kommunfullmäktiges fastställda mål om självfinansiering, kommun.*

Soliditet: Soliditeten ska långsiktigt uppgå till minst 35 %. Utfall enligt prognos för helåret är 44,1%.

Resultatmål: Resultatöverskott som motsvarar 2% av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning över tid. Utfall enligt prognos för helåret är 0,5%.

Självfinansiering: Självfinansieringsgraden ska under en rullande femårsperiod i genomsnitt finansieras till 70 % med egna medel. Utfall enligt prognos för helåret är 46,3%. Dock framgår inte i delårsbokslutet målet för självfinansieringsgraden för år 2024.

Balanskrav: Vad gäller balanskravsresultatet för 2024, beräknas att kommunen kommer att nå balanskravet för 2024 enligt prognos. Prognosen visar på ett positivt resultat på 8,9 mnkr för 2024.

Sammantaget visar prognosen för 2024 avseende de finansiella målen en försämring i jämförelse med året innan (2023). Två av tre finansiella mål prognostiseras att inte uppnås för helåret 2024.

Det noteras att bildningsnämnden redovisar en budgetavvikelse med totalt -5,7 mnkr mot budgeten per sista augusti. Bildningsnämndens underskott beror främst på de interkommunala ersättningsarna för gymnasiet samt personalkostnader enligt delårsbokslutet. Utöver redovisar kommunstyrelsen avvikelse mot budgeten, detta på grund av räddningstjänsten.

Verksamhetsmål:

Kommunfullmäktige i Herrljunga kommun har beslutat om tre verksamhetsmål s.k. fokusområden. Den totala bedömningen som görs för samtliga fokusområden/verksamhetsmål är ”god till medelgod måluppfyllelse”. Prognosen för helåret avseende måluppfyllelsen bedöms att nås för år 2024. Nedan presenteras de fokusområden som kommunfullmäktige beslutat om som ska bidra till att uppnå kommunens vision: Ett Herrljunga med Växtkraft”.

- **Fokusområde 1:** *En hållbar och inkluderande kommun*
- **Fokusområde 2:** *En välkomnande och attraktiv kommun*
- **Fokusområde 3:** *En utvecklande kommun*

Till respektive fokusområde har nämnderna beslutat om egna mål kopplat till respektive fokusområde och som ska bidra till att uppnå kommunens vision. Till målen finns tillhörande indikatorer framtagna. Det noteras att flera av indikatorer saknar utfall per sista augusti 2024.

Bedömning:

Kommunstyrelsen har gjort en bedömning av kommunens tre beslutade finansiella/ekonomiska mål för 2024. De finansiella målen för Herrljunga kommun återfinns i fokusområde 1. Redogörelsen av de finansiella målen är till stor del tydlig i delårsrapporten dock är kriterierna för bedömningen av de finansiella målen otydlig.

Vad gäller kommunens mål om självfinansieringsgraden anges i delårsrapporten att självfinansieringsgraden ska uppnå ett genomsnitt på 70% under en 5-årsperiod. Det noteras att delårsbokslutet enbart består av utfall för de tre senaste åren. Dessutom redogörs inte hur kommunen har kommit fram till en genomsnittlig självfinansieringsgrad på 70%.

Vidare har kommunstyrelsen även genomfört en samlad bedömning för samtliga av de verksamhetsmässiga målen för Herrljunga kommun. Bedömningen av de ekonomiska målen samt verksamhetsmässiga ger ingen tydlig bild över hur och vilka bedömningskriterier som tillämpats för bedömning av verksamhetsmålen. Det noteras att det ges både en analyserad text och indikatorer men trots detta är det oklart hur dessa inkluderas i kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelsen.

Är kommunstyrelsens bedömning och redovisning av måluppfyllelsen tydlig, välunderbyggd och rättvisande?

Ekonomiska mål

Delårsrapporten för 2024 ger till stor del en tydlig beskrivning av kommunens ekonomiska mål och verksamhetsmål. De finansiella målen för kommunen återfinns under fokusområde 1 ”*Herrljunga kommun ska ha en god ekonomisk hushållning*”. I övrigt finns tre fokusområden och ett antal tillhörande mål till respektive fokusområde. Dessa följs upp med ett antal tillhörande indikatorer.

Balanskrav: Kommunstyrelsen i Herrljunga kommun bedömer att balanskravet uppnås enligt prognos för år 2024, med ett resultat på totalt 3,2 mnkr enligt prognos. Det redovisade balanskravet enligt prognos uppgår mot 8,9 mnkr.

Soliditet: Herrljunga kommun har som mål att uppnå en soliditet på minst 35%. De utfall som presenteras för årets slut enligt prognos uppgår mot 44,1% för 2024. Dock noteras att soliditeten har minskats i jämförelse med resultatet för 2023 där Herrljunga kommun presenterade en soliditet på 46,5% 2023.

Resultatmål: I delårsbokslutet per sista augusti presenteras en prognos på 0,5 % som inte kommer att uppnå målet om 2% av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämnning över tid. Dock anges i delårsbokslutet att i en treårsperiod förväntas landa på 3,5% av skatter och bidragsintäkter.

Självfinansiering: Vag gäller målet om kommunens självfinansieringsgrad för investeringar, redogörs kortfattat och därmed inte detaljerat i delårsbokslutet per sista augusti. Det noteras att kommunen presenterar ett betydligt lägre resultat (enligt prognos) för självfinansieringen 2024 i jämförelse med år 2023 där kommunen hade en självfinansieringsgrad på 113,1% 2023. I analysen saknas en detaljerad beskrivning kring utfallet av målet.

Verksamhetsmål:

Fokusområde 1: En hållbar och inkluderande kommun:

Till fokusområdet finns det tre tillhörande mål. Respektive mål följs upp med ett antal tillhörande indikatorer och en textanalys för varje mål. Mål 2 i fokusområdet avser kommunens ekonomiska mål. En hög andel indikatorer för prognosen 2024 saknar utfall. För respektive mål (bortsett de finansiella målen) så anges genomförda/pågående aktiviteter. Nedan presenteras målen för fokusområde 1.

- **Herrljunga ska ta miljöansvar och effektivt hushålla med naturens resurser, nu och i framtiden.**
- **Herrljunga kommun ska ha en god ekonomisk hushållning.**
- **Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet.**

Fokusområde 2: En välkomnande och attraktiv kommun

Till fokusområdet finns det tre tillhörande mål. Respektive mål följs upp med ett antal tillhörande indikatorer och en textanalys för varje mål. Vad gäller målet: ”*Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen*” saknar framtagna indikatorer. Dessutom anges enbart en kortfattad beskrivning kring skolorna och socialförvaltningens arbete avseende målet. Nedan presenteras målen för fokusområde 2.

- **Att aktivt marknadsföra och lyfta fram Herrljunga kommuns goda egenskaper och företagande.**
- **Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, och verka och leva i.**
- **Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen.**

Fokusområde 3: *En utvecklande kommun.*

Till fokusområde 3, är det tre tillhörande mål som presenteras nedan. Till respektive mål redogörs genomförda aktiviteter till fokusområdet. Det noteras att en stor del av indikatorerna saknar utfall för 2024 enligt prognos för mål: *”Herrljunga kommun ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande”*.

- **Oavsett ålder ges möjlighet till livslångt lärande och god livskvalitet.**
- **Herrljunga kommun främjar ett aktivt och starkt lokalt näringsliv.**
- **Herrljunga kommun ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande.**

Bedömning:

Vad gäller kommunens finansiella mål återfinns dessa under fokusområde 1. Kommunstyrelsen har gjort en samlad bedömning av de finansiella målen som bedöms ”god målpåfyllelse” för helåret 2024. Redogörelsen och beskrivningen av de finansiella målen är tydliga dock är kriterierna för bedömningen av målpåfyllelsen otydlig. Vi bedömer därför att bedömningsprocessen bör förtydligas.

Som tidigare presenterat har kommunfullmäktige i Herrljunga kommun beslutat om tre fokusområden som följs upp av totalt 9 mål (tre mål per fokusområde). Delårsbokslutet per sista augusti 2024, redogör för kommunens verksamhetsmål/fokusområden med tillhörande mål och indikatorer, som ger en klar bild över kommunfullmäktiges beslutade mål. Det noteras att ett antal indikatorer saknar utfall för 2024 enligt prognos, bland annat anges att ingen medborgardialog genomförd samt medborgarundersökning därav saknas utfall för dessa indikatorer. Av totalt 78 indikatorer saknas utfall för 27 indikatorer.

Målbedömningen för de verksamhetsmässiga målen är otydliga i delårsbokslutet 2024.

Bedömningen av de verksamhetsmässiga målen ger ingen tydlig bild över vilka bedömningskriterier som tillämpas i bedömningen av kommunfullmäktiges mål. Vidare är det oklart hur målen och indikatorerna inkluderas i bedömningen. Utöver noteras att

målet: *”Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen”* saknar framtagna indikatorer.

Är resultatet i delårsrapporten förenligt med fullmäktiges beslut om mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning (ekonomiska mål och verksamhetsmål)?

Vid vår granskning av delårsrapporten för 2024 framgår att kommunstyrelsen har bedömt både de ekonomiska målen och de verksamhetsmässiga målen. Dock en övergripande bedömning som väver samman dessa mål saknas i delårsbokslutet. Delårsrapporten redogör för kommunens balanskrav och dess utfall enligt prognos för 2024. Dock saknas en tydlighet i bedömningskriterierna som tillämpas för målpåfyllelsen för de ekonomiska och verksamhetsmässiga målen. Kommunens bedömningsprocess av målen är otydlig.

Sammanfattningsvis har kommunstyrelsen redovisat mål och bedömning av balanskravet, finansiella mål och verksamhetsmål. Men en mer integrerad bedömning som väver samman både ekonomiska och verksamhetsmässiga mål saknas. Detta gör att delårsrapporten inte ger en komplett bild av kommunens prestationer ur ett helhetsperspektiv.

Bedömning:

Efter genomgången av kommunstyrelsens bedömningar i delårsrapporten för 2024 kan vi konstatera att de har gjort en bedömning och redogörelse av balanskravet. Vad gäller de finansiella mål (Soliditet, självfinansiering och investeringar) beskrivs dessa i delårsrapporten för 2024. Kommunstyrelsens bedömning av målpåfyllelsen för både de finansiella och verksamhetsmässiga är otydlig.

Det noteras att många av indikatorerna saknar utfall enligt prognos för helåret, trots detta görs bedömningen att verksamhetsmålet uppnår ”God till medelgod målpåfyllelse”. Dessutom är det oklart vilka bedömningskriterier som tillämpas och hur mål och indikatorerna inkluderas i kommunstyrelsens bedömning.

Sammanfattningsvis bedömer vi att resultatet i delårsrapporten är eller förväntas vara förenligt med fullmäktiges mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Övriga iakttagelser och rekommendationer

Nedan redovisas övriga iakttagelser och rekommendationer som identifierats i samband med granskningen.

Område	Återkoppling till årsredovisningen	Deloitte's rekommendation
Avsättningar	<p>Avsättning för pensioner</p> <p>Efter beslut i kommunfullmäktige har Herrljunga kommun sedan 2019 redovisat pensioner enligt fullfonderingsmodellen. Detta innebär att alla pensionsåtaganden redovisas under posten avsättningar i balansräkningen. Kommunen redovisade tidigare åtaganden för pensioner gjorda innan 1998 som ansvarsförbindelser – i årsredovisningen 2022 redovisas 0 kr som ansvarsförbindelse för pensioner men 178,7 mkr som avsättning för pensioner.</p> <p>Enligt 6 kap 4§ lagen om kommunal bokföring och redovisning ska inte förpliktelser som intjänats före år 1998 tas upp som skuld eller avsättning. De ska redovisas som ansvarsförbindelser. Dvs. kommunens redovisning av pensionsskulden sker inte på det sätt som lagstiftaren tänkt. Den förändring som kommunen beslutade om ledde också till att kommunens egna kapital sjönk.</p>	<p>Vi rekommenderar kommunstyrelsen att tillämpa en redovisningsmetod för pensionerna som är i överensstämmelse med den metod som lagen om kommunal bokföring och redovisning anger. Den redovisningsmetod som Herrljunga kommun använder är ännu inte införd i lagen.</p>

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our global network of member firms and related entities in more than 150 countries and territories (collectively, the “Deloitte organization”) serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte’s approximately 330,000 people make an impact that matters at www.deloitte.com.

Our advice is prepared solely for the use of the client. You may not disclose it or its contents to any other person without our prior written consent. No other person may rely on the advice and we accept no responsibility to any other person.

© 2024 For more information, contact Deloitte AB.